COKZ

2021

JAARVERSLAG

NL

INHOUDSOPGAVE

1.	**Algemeen**	**8**
1.1	Doelstellingen van het COKZ	9
1.2	Organisatieschema per 31 december 2020	10
1.3	Kwaliteitsaangelegenheden	11
1.4	Kaderwet zelfstandigebestuurs organen	14
1.5	Tuchtrechtspraak	15
1.6	Financiën	18
2.	**Kwaliteitsnormen (Wet dieren)**	**20**
	2.1 Zuivel	22
	2.1.1 Toezicht Boerderijmelk (koe- en geitenmelk)	22
	2.1.2 Zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen	23
	2.1.3 Nationale kwaliteitsvoorschriften voor Goudse, Edammer en Commissiekaas	24
	2.1.4 Beschermde Oorsprongsbenaming (BOB)	24
	2.1.5 Beschermde Geografische Aanduiding (BGA)	25
	2.1.6 Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS)	26
	2.2 Eieren	27
	2.3 Stalmetingen bij legpluimvee	27
	2.4 Pluimveevlees	28
	2.4.1 Nationaal	28
	2.4.2 Importpluimveevlees	30
3.	**Voedselveiligheid (EU-hygiëneverordeningen)**	**31**
	3.1 Zuivel	32
	3.1.1 Melkveehouderij	32
	3.1.2 Zuivelproducenten en opslaglocaties	34
	3.1.3 Monsterneming en onderzoek	34
	3.2 Eieren	35
	3.2.1 Legeindpluimveehouderijen	35
	3.2.2 Eiproductenfabrikanten en -handelaren, pakstations en verzamelaars	35
	3.2.3. Monsterneming en onderzoek	36
4.	**Dierlijke bijproducten**	**37**
5.	**EU subsidieregelingen (Cross compliance)**	**39**
6.	**Interventieregelingen**	**41**
7.	**Export**	**43**
	7.1 Certificaten zuivel, voorcertificaten ei(producten) en controleprogramma's t.b.v. export	44
	7.2 Audits van buitenlandse autoriteiten en delegaties	48
Bijlage:	Samenstelling van bestuur, commissie van deskundigen en tuchtgerecht	50
	Gebruikte afkortingen	52

VOORWOORD

Het verslagjaar 2021 was het tweede jaar op rij dat COVID-19 het dagelijkse leven beheerste met alle beperkingen die dat met zich meebracht. Bedrijven inspecteren in een anderhalve meter samenleving is niet eenvoudig en vraagt veel improvisatievermogen van de medewerkers. En toch moeten die inspecties worden uitgevoerd, want het COKZ is toezichthouder in de levensmiddelenindustrie en die is in deze COVID-19 tijd door de overheid aangewezen als cruciale beroepsgroep om de samenleving draaiende te houden. Daarnaast laat COVID-19 ook in toenemende mate zien dat goed en gezond voedsel (ook) een preventieve werking heeft en van grote invloed is op de gezondheid en het welbevinden van mensen. Met de borging hiervan vervult het COKZ ook in dat kader een belangrijke maatschappelijke functie.
Daarnaast werd 2021 gekenmerkt door het feit dat er door het hele jaar heen, met uitzondering van een korte periode in de zomer, uitbraken van hoogpathogene vogelgriep waren. Dit begint structurele vormen aan te nemen. De combinatie van COVID-19 en vogelgriep had tot gevolg dat de realisatie van de werkplanning behoorlijk onder druk kwam te staan. Aan de ene kant zaten met enige regelmaat medewerkers in isolatie of quarantaine, aan de andere kant konden pluimveebedrijven niet worden gecontroleerd vanwege de dierziektemaatregelen en het besmettingsrisico.

Het jaar 2021 is ook het jaar waarin de langst durende kabinetsformatie ooit werd gerealiseerd in Nederland. Eind december lag er toch een regeerakkoord. Een regeerakkoord dat voor het COKZ niet onbelangrijk is met de aandacht voor de transitie van de landbouwsector in relatie tot het stikstofdossier, waar veel geld voor uitgetrokken wordt. In het regeerakkoord is verder ook aandacht voor de omvorming van de NVWA, een belangrijke samenwerkingspartner en opdrachtgever van het COKZ.

Voor het COKZ stond 2021 ook in het teken van de audits. De auditdirectie van de Europese Commissie (Health Food Audits & Analysis; HFAA) voerde een audit uit in de zuivelsector en ook de NVWA voerde na een jaar afwezigheid de jaarlijkse audit uit. Uit beide audits kwam naar voren dat het COKZ doelmatig en doeltreffend functioneert. Dit was ook de conclusie uit de periodieke evaluatie die de Kwink-groep in 2020 in opdracht van het Ministerie van LNV uitvoerde en waarvan de

VOORWOORD

resultaten in mei 2021 naar de Tweede Kamer werden gestuurd. Natuurlijk werden er ook verbeterpunten vastgesteld, maar geen andere dan we zelf al wisten en ook al mee aan de slag zijn. Nieuw en uniek was in 2021 het verzoek van de Chinese autoriteiten aan het COKZ om namens hun Nederlandse zuivelbedrijven te auditen ten behoeve van afzet op de Chinese markt.

De Brexit is wederom uitgesteld. Voor zuivel geldt nu een ingangsdatum van 1 september 2022 en voor de eiersector 1 november 2022. Het uitstel van de Brexit, noch de aanhoudende COVID-19 perikelen hebben effect gehad op de trend van een groeiend aantal afgegeven exportcertificaten, want wederom is er met de afgifte van ruim 87.000 certificaten een record gevestigd.

Een mooie ontwikkeling is dat de zbo's die werkzaam zijn in het toezichts- en keuringslandschap van LNV in 2021 nadrukkelijker zijn gaan samenwerken op allerlei fronten. Naast het feit dat de directeuren van BKD, COKZ, KCB, NAK, Naktuinbouw en SKAL regelmatig bijeen zijn, zijn er ook samenwerkingsinitiatieven op het gebied van juridische aangelegenheden, HR, ICT en Financiën.

In het kader van het hybride werken in combinatie met duurzame inzetbaarheid, heeft het COKZ in 2021 een stimuleringsregeling gelanceerd die medewerkers kunnen aanwenden om hun thuiswerkomgeving te optimaliseren en /of een bijdrage te leveren aan een gezondere leefstijl. Tot slot heeft het COKZ in 2021 de voorbereidingen getroffen om met ingang van 2022 over te gaan naar een nieuw automatiseringssysteem voor HR en salarisadministratie.

Een aantal van de hierboven genoemde onderwerpen komt in dit jaarverslag nog wat gedetailleerder aan bod. Namens het voltallige bestuur wil ik mijn hartelijke dank en waardering uitspreken voor de gepleegde inzet van de directie en alle medewerkers van het COKZ in 2021.

Mr. Drs. Ing. Dirk Duijzer,
Voorzitter COKZ

VOORWOORD

RESULTATEN VAN DE PERIODIEKE EVALUATIE UITGEVOERD DOOR DE KWINK GROEP NAAR DE KAMER

Op grond van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (zbo's) moet de minister ééns in de vijf jaar een evaluatie uitvoeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van de onder LNV resorterende zbo's. De evaluatie van het COKZ is voor de periode 2015-2019 uitgevoerd door de Kwink Groep. In deze evaluatie zijn de relevante ontwikkelingen uit de periode 2010- 2015 ook meegenomen. In mei 2021 is het evaluatierapport aangeboden aan de beide kamers der Staten-Generaal.

Uit de evaluatie blijkt dat het COKZ over het geheel genomen zorgvuldig handelt en op voldoende wijze uitvoering geeft aan beleid op diverse terreinen. In de evaluatieperiode heeft het COKZ een ontwikkeling ingezet van een bovenal taakgerichte naar een meer effectgerichte werkwijze.

Op het gebied van samenwerking, transparantie en informatiehuishouding ziet Kwink mogelijkheden voor verbetering, maar, zo stelt de minister in haar aanbiedingsbrief, "deze aandachtspunten zijn niet uniek voor het COKZ."

https://cokz.nl/wp-content/uploads/2021/12/202101-Evaluatierapport-COKZ-2021.pdf

https://cokz.nl/wp-content/uploads/2021/12/202101-Aanbiedingsbrief-Tweede-Kamer-Evaluatie-COKZ.pdf

1. ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

1.1 DOELSTELLING VAN HET COKZ

Stichting COKZ (hierna: het COKZ) heeft als doelstelling het vervullen van publieke taken in opdracht van de overheid. Het COKZ is door de overheid aangewezen voor het uitvoeren van het toezicht op de Wet dieren, de handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, de EU-regelgeving (hygiënepakket) en de Warenwet. Daarnaast is het COKZ aangewezen voor het verstrekken van exportcertificaten met betrekking tot melk- en zuivelproducten en verzorgt het COKZ in opdracht van de NVWA de voorcertificering van eieren.

De onafhankelijkheid van het COKZ wordt gewaarborgd door een bestuur dat bestaat uit onafhankelijke leden. De benoeming van de voorzitter en de overige bestuursleden behoeft de goedkeuring (voorzitter) resp. de instemming (overige bestuursleden) van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de Minister van Medische Zorg en Sport. De voorzitter en de leden zijn niet betrokken bij de productie en handel van zuivelproducten, eieren en/of pluimveevlees. Het bestuur is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van de directie van COKZ onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren en hun taak naar behoren kunnen vervullen. De leden van het bestuur hebben geen nevenfuncties die tegenstrijdig zijn aan het belang van het COKZ.

1. ALGEMEEN

1.2 ORGANISATIESCHEMA PER 31 DECEMBER 2021

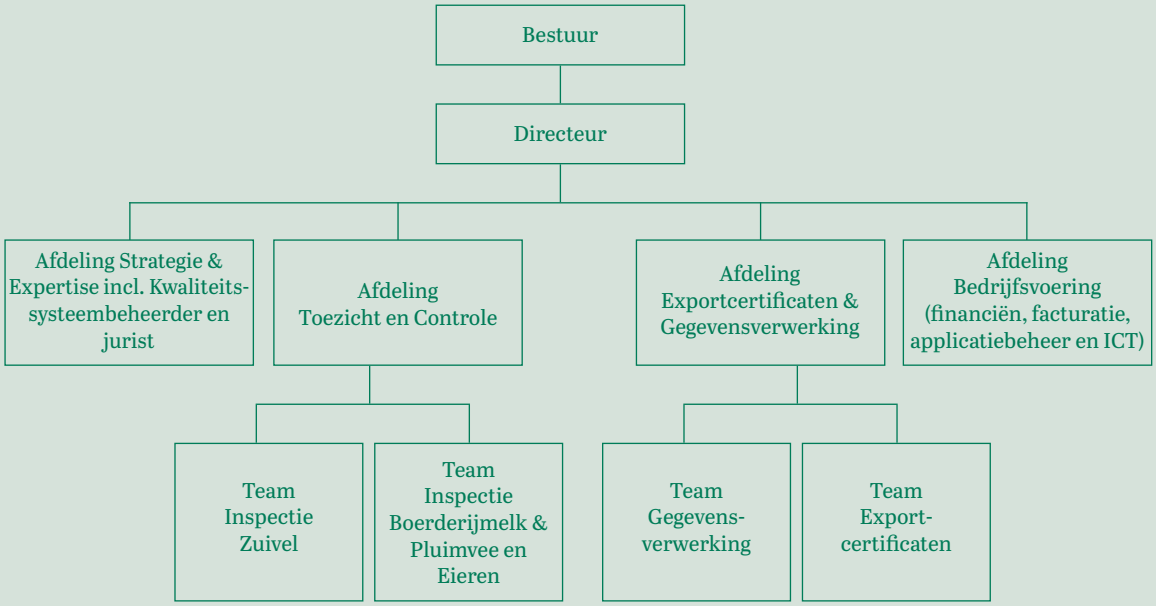

Directeur:
Wim van der Sande

Manager Strategie & Expertise:
Karin Nagel

Manager Toezicht & Controle:
Nancy Rietbroek

Manager Exportcertificering & Gegevensverwerking:
Kris Pollaris
(per 01-08-2021)

Manager Bedrijfsvoering:
Steven van de Meent

1. ALGEMEEN

1.3 KWALITEITSAANGELEGENHEDEN

Raad voor Accreditatie
Het COKZ is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie voor inspectiewerkzaamheden en monsterneming. De afzonderlijke verrichtingen die onder de accreditatie I-050 vallen, zijn te vinden via een link op de websites van het COKZ (www.cokz.nl) en op de website van de Raad voor Accreditatie (RvA) (www.rva.nl).

Beoordelingen kwaliteitssysteem
In 2021 is het kwaliteitssysteem beoordeeld op het voldoen aan de normen. Naast de uitvoering van interne audits is er in het verslagjaar een controlebeoordeling uitgevoerd door de Raad voor Accreditatie.

Kwaliteitsjaar 2021
In het jaar 2021 is gewerkt aan
- het opzetten van een kwaliteitsteam ter verbreding van het kwaliteitsbesef binnen het COKZ en het verdelen van taken t.b.v. het kwaliteitssysteem,
- de review van kwaliteitssysteemdocumenten,
- coördinatie van afhandeling van afwijkingen dan wel aandachtspunten naar aanleiding van beoordelingen uitgevoerd bij het COKZ.

Er is in 2021 wederom veel aandacht nodig geweest voor het veilig en verantwoord uitvoeren van alle monstername- en inspectieactiviteiten in combinatie met de vanuit de overheid aangegeven maatregelen i.v.m. de COVID-19 pandemie.

De inspanningen gedaan ten behoeve van het kwaliteitssysteem in 2021 hebben geleid tot continuering van de accreditatie van het COKZ.

Klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen
In het verslagjaar heeft het COKZ 16 klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen ontvangen. Dit is een lichte daling vergelijkbaar met het aantal ontvangen klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen in 2020 (19).

1. ALGEMEEN

Gezien het aantal uitgevoerde beoordelingen (ca. 25.000), genomen monsters (ca. 22.000) en afgegeven certificaten (ca. 87.000), is dit aantal beperkt. Het totaal van 16 is onderverdeeld in 2 klachten, 13 bezwaren en 1 verbetervoorstel. Een klacht betreft een ontvangen vorm van ongenoegen van interne of externe oorsprong over de wijze waarop het COKZ of een COKZ-medewerker zich jegens de indiener van de klacht heeft gedragen. Een bezwaar betreft het niet eens zijn met een officieel, schriftelijk, besluit van het COKZ. De ontvangen klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen zijn divers van aard en gaan over beoordelingsresultaten, rapportage, kosten van toezicht en exportcertificaten. Ze zijn verdeeld over de diensten toezicht hygiëne-pakket, toezicht wet dieren, controleprogramma's t.b.v. export en afgifte exportcertificaten als resp. 1 : 12 : 1 : 2. Voor de afhandeling van klachten, bezwaren en/of verbetervoorstellen wordt de '4O-systematiek' toegepast. (Oorzaak, Omvang, Oplossing en de Operationaliteit.) Van de 16 ontvangen klachten en bezwaren, zijn er 2 als terecht aangemerkt. Het gaat hier om 2 bezwaren. Het ontvangen verbetervoorstel is door het COKZ opgepakt en heeft naar tevredenheid invulling gekregen. Er zijn evenals in voorafgaande jaren geen beroepsprocedures aangespannen. In geval van de terechte klachten en bezwaren, zijn correctieve en waar nodig preventieve maatregelen genomen.

1. ALGEMEEN

HFAA (HEALTH FOOD AUDITS & ANALYSIS) AUDITS

Het COKZ heeft in 2021 aan 4 audits meegewerkt, uitgevoerd door het audit team van de Europese Commissie. Het betrof de volgende audits

1. “de bescherming van het welzijn van legkippen in alle productiestadia”; het COKZ heeft hierbij een rol omdat de stalmetingen door het COKZ worden uitgevoerd. Deze metingen bepalen het aantal dieren wat in de stal mag worden gehouden en het houderij systeem.
2. “Nationaal Controleprogramma Salmonella”; het COKZ is verantwoordelijk voor de juiste stempeling en kanalisatie van de eieren na het vaststellen van een besmetting van de stal.
3. “ Genaral Follow-up audit”; deze audit, die elke 4 tot 5 jaar wordt uitgevoerd gaat in op de nog openstaande punten van eerder uitgevoerde audits.
4. “evaluatie van de officiële controles t.a.v. de voedselveiligheid van zuivelproducten”.

Met name de laatste audit heeft logischerwijs van het COKZ de nodige input gevraagd en hoewel er bij al deze audits verbeterpunten zijn vastgesteld kijkt het COKZ met genoegen terug op de resultaten hiervan. Er zijn geen zaken naar voren gekomen die we zelf al niet wisten en waar we al volop mee bezig zijn om te verbeteren.

1. ALGEMEEN

1.4 KADERWET ZELFSTANDIGE BESTUURS ORGANEN (ZBO)

Het COKZ is door LNV aangewezen als zelfstandig bestuursorgaan (zbo) voor de taken die COKZ verricht in het kader van de Wet dieren. De Kaderwet zbo's is van toepassing op het COKZ. In deze Kaderwet is geregeld wanneer de begroting, jaarrekening, jaarverslag e.d. moeten worden ingediend. Daarnaast voert COKZ publieke taken uit in opdracht van de ministeries van LNV en VWS.

SAMENWERKING ZBO'S IN HET TOEZICHT- EN KEURINGSLANDSCHAP VAN LNV

In het KPMG-rapport dat in 2020 naar de Kamer werd gestuurd over het functioneren van de diensten in het LNV toezichts- en keuringslandschap, kwam naar voren dat het stelsel over het algemeen goed functioneert, maar dat er op het gebied van samenwerking tussen de betrokken diensten best een tandje bij kon. De betrokken zbo's (BKD, COKZ, KCB, NAK, Naktuinbouw en SKAL) waren die mening zelf ook toegedaan en hebben de banden in 2021 nauwer aangetrokken. De diensten zien op tal van onderwerpen mogelijkheden voor samen optrekken, zoals op juridisch, HR, ict vlak. Ook werd geconstateerd dat alle diensten een beweging aan het maken zijn van productkeuring naar meer systeemtoezicht. Er is in dit kader bij alle diensten behoefte aan kennisopbouw en kennisdeling op het gebied van auditing.

1. ALGEMEEN

1.5 TUCHTRECHTSPRAAK

Bij of krachtens de Landbouwkwaliteitswet worden overtredingen, begaan door betrokkenen in het kader van de Wet dieren, aanhangig gemaakt bij het onafhankelijke tuchtgerecht van het COKZ te Leusden (hierna te noemen: het tuchtgerecht).

Het tuchtgerecht behandelt overtredingen met betrekking tot (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees.

Het tuchtgerecht heeft in 2021 vijf maal een zitting gehouden, waarvan éénmaal fysiek en vier maal digitaal wegens COVID-19.

De in 2021 aanhangig gemaakte zaken

Door het COKZ zijn in 2021 in totaal **73 nieuwe zaken aanhangig gemaakt** bij het tuchtgerecht. In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de aanhangig gemaakte zaken onderverdeeld in de verschillende categorieën.

Jaar	Totaal aantal aanhangig gemaakte zaken per jaar	*Zaken onderverdeeld in* (boeren)kaas, eieren en pluimveevlees							Door het tuchtgerecht afgehandelde zaken per jaar			Zaken ter behandeling naar het volgende jaar
		Boerenkaas	BGA Gouda/ Edam Holland	Hollandse Geitenkaas Kaas[1]	NH Gouda Kaas	Boerderij-melk	Eieren	Pluimvee-vlees	Mondeling	Schriftelijk	Uit vorig jaar	
2017	83	6	22	3			16	36	26	32	17	40
2018	105	4	17	3			27	54	28	75	40	41
2019	88	4	23	3	2[1]		21	35	37	64	37[3]	26
2020	62	3	16	4	3		10	26	31	47	26[3]	9
2021	73	0	11	0	4	1	30	27	27	33	9	20

Figuur 1. - Afgehandelde tuchtrechtzaken 2017 - 2021

[1] in 2019 zijn de eerste zaken m.b.t. Noord-Hollandse Gouda kaas door het tuchtgerecht behandeld

[3] het verschil van 4 komt doordat er één zaak nog niet is afgehandeld en drie zaken in 2020 onherroepelijk werden.

[3] 4 zaken zijn medio/eind 2018 mondeling behandeld en nadat aanvullende gegevens zijn ingebracht is in 2020 hiervoor een uitspraak verzonden.

1. ALGEMEEN

Zaken die zijn afgehandeld in 2021
In 2021 heeft het tuchtgerecht ***60 zaken behandeld***, waarvan 27 zaken ter zitting en 33 zaken schriftelijk.

Onderscheid moet worden gemaakt tussen bij het tuchtgerecht aanhangig gemaakte zaken en de daarin opgenomen overtredingen. Eén zaak kan meerdere overtredingen bevatten. Per overtreding kunnen één of meer tuchtrechtelijke maatregelen worden opgelegd conform artikel 13 Landbouwkwaliteitswet. In 2021 zijn door het tuchtrechtcollege in totaal ***18 berispingen*** en ***183 geldboetes*** opgelegd waarvan *10 voorwaardelijk*.

In onderstaande tabellen staat het overzicht met overtredingen die door het tuchtgerecht in 2021 zijn behandeld en als overtreding zijn vastgesteld. De overtredingen zijn onderverdeeld per categorie.

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2021	Aard van de overtredingen
BGA Gouda Holland		
	40	Te hoog vetgehalte in de droge stof
	37	Te hoog vochtgehalte
	2	Afwijkende fosfatase activiteit
	2	Het vermelden van een onjuiste rijpingstermijn
Noord-Hollandse Gouda kaas		
	26	Te hoog vochtgehalte
Boerderijmelk		
	1	Bedrijf werkt niet volgens het eigen kwaliteitssysteem; onvoldoende borging van de desinfectie van de monsterlepel

Figuur 2. Overtredingen BGA Gouda Holland / Noord-Hollandse Gouda kaas / Boerderijmelk in 2021

1. ALGEMEEN

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2021	Aard van de overtredingen
Eieren		
	4	kwaliteitsgebreken
	4	ten onrechte verhandelen van vrije uitloop eieren
	3	ongesorteerde eieren die niet of van een onduidelijk leesbare producentencode waren voorzien
	2	ongesorteerde eieren die voorzien waren van een onjuiste producentencode
	1	het ten onrechte verhandelen van kooi eieren
	6	onjuiste t.h.t.-datum
	1	overschrijden van de sorteerdatum
	1	het ompakken van eieren waarbij op de verpakkingen een onjuiste t.h.t.-datum is aangebracht
	2	het niet in het register bijhouden van alle vereiste gegevens
	2	transportverpakkingen waren niet voorzien van alle vereiste vermeldingen
	1	verpakkingen waren niet voorzien van alle vereiste vermeldingen
	3	ongesorteerde eieren, afkomstig uit een andere lidstaat, die niet voorzien waren van de producentencode
	1	onjuiste informatie op de verpakkingen waardoor sprake is van misleidende informatie voor de consument
	1	het niet dagelijks in het register bijhouden van het aantal afgeleverde eieren en/of het gewicht daarvan

Figuur 3. Overtredingen eieren 2021

Categorie	Aantal door het tucht-gerecht vastgestelde overtredingen in 2021	Aard van de overtredingen
Pluimvee-vlees		
	33	het afleveren van kuikens met een te hoog aflevergewicht
	2	de bezettingsdichtheid was hoger dan 13 dieren per m2
	20	het slachten van kuikens met een te hoog gemiddeld aflevergewicht
	1	het in de handel brengen van slachtafvallen waarbij op de etiketten van de verpakkingen de klasse A staat vermeld

Figuur 4. Overtredingen pluimveevlees 2021

1. ALGEMEEN

1.6 FINANCIËN (BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN)

(Alle bedragen x € 1.000)

BALANS PER 31 DECEMBER	2021	2020
Activa		
Vaste activa	2.949	2.807
Vorderingen op korte termijn en voorraden	3.436	3.115
Liquide middelen	2.360	2.833
	8.745	**8.755**
Passiva		
Algemene reserve	3.952	4.041
Bestemmingsfonds	1.219	1.267
Voorzieningen	254	211
Schulden op lange termijn	1.058	1.108
Schulden op korte termijn	2.262	2.128
	8.745	**8.755**

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	2021	2020
Baten		
Opbrengst diensten	9.548	9.280
Overige baten	432	296
Baten met een bijzondere bestemming	82	1.498
	10.062	**11.074**
Lasten		
Personeelskosten	5.072	5.011
Uitbesteding werkzaamheden	2.872	2.798
Afschrijvingen	370	293
Huisvestingslasten	106	114
Overige bedrijfslasten	1.736	1.706
Financiële lasten	44	37
Onttrekking algemene reserve	-90	-194
Toevoeging bestemmingsfonds	-48	1.309
	10.062	**11.074**

1. ALGEMEEN

INNOVATIES

Met de gedane investeringen en inspanningen in het ICT-landschap om een solide, veilige en toekomst vaste omgeving te realiseren, is in 2021 de tijd gekomen om vanuit deze basis zowel in de bestaande als in de nieuwe applicaties verdere procesverbeteringen door te voeren. Een voorbeeld hiervan is het bestelproces t.b.v. benodigde materialen voor de Buitendienst; dit wordt voortaan digitaal afgehandeld. Een ander voorbeeld is het implementeren van een geïntegreerd HR- en salaris-pakket waarmee twee verouderde pakketten uitgefaseerd zijn Het COKZ Bedrijfsdossier is in ontwikkeling; naar verwachting zal in de loop van 2022 een pilot fase met enkele bedrijven opgestart kunnen worden. Daarnaast vinden er gesprekken plaats met externe laboratoria om de monsteraanlevering en -resultaten digitaal af te kunnen handelen.

2. KWALITEITS-NORMEN (WET DIEREN)

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

Inleiding

De Regeling dierlijke producten (een uitvoeringsregeling in het kader van de Wet dieren) vormt de basis voor het toezicht waarmee het COKZ met betrekking tot de bescherming van kwaliteitsaanduidingen van landbouwproducten en levensmiddelen van dierlijke oorsprong, handelsnormen voor eieren en vlees van pluimvee, zuigelingenvoeding bestemd voor derde landen, boerderijmelk, nationale kwaliteitsvoorschriften voor kaas en nationale voorschriften over de aanduiding van bijzondere slachtpluimveehouderijsystemen is belast.

De wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend is vastgelegd in specifieke controlereglementen. Deze reglementen zijn door het bestuur van het COKZ vastgesteld en door de overheid goedgekeurd.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.1 ZUIVEL

2.1.1 TOEZICHT BOERDERIJMELK (KOE- EN GEITENMELK)

Sinds 1 januari 2015 is het COKZ is aangewezen om toezicht uit te oefenen op de naleving van de gestelde regels inzake de kwaliteit van boerderijmelk. Voor de borging van de kwaliteit van boederijmelk en de export van melk en zuivelproducten is het van belang dat de grondstof (melk) aan hoge eisen voldoet. Kwaliteitsparameters zijn bijvoorbeeld het kiemgetal, celgetal, reinheid, residuen van antibiotica, boterzuurbacteriën, zuurtegraad vet e.d.

Met betrekking tot de samenstelling en kwaliteit wordt van elke levering melk een monster genomen door de chauffeurs van de Rijdende Melk Ontvangsten (RMO's). Deze monsters worden door een melkcontrolelaboratorium onderzocht.

Het toezicht omvat onder meer:

- Toezicht op de werkwijze van de chauffeur van de rijdende melkontvangst (RMO). Deze neemt bij het ophalen van de boerderijmelk de monsters voor het bepalen van de samenstelling en de kwaliteit van de melk, en moet hiervoor gekwalificeerd zijn.
- Toezicht op de bewaring van de monsters boerderijmelk tijdens opslag bij de fabriek (monsterbewaarplaatscontrole) en het transport van de monsters naar het laboratorium.
- Toezicht op de uitvoering van een weging van de door de RMO aangevoerde melk ten behoeve van het vaststellen van de hoeveelheid ervan.
- Toezicht op de uitvoering van de analyses door het betrokken laboratorium. Het onderzoek van de boerderijmelk omvat onder meer het kiemgetal, het celgetal, boterzuur, zuurtegraad vet en de reinheid van de melk en de aanwezigheid van eventuele residuen van antibiotica.
- Administratief toezicht van zuivelondernemingen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de hoeveelheidsvaststelling, monsterneming en onderzoek van samenstelling en kwaliteit. Er wordt op toegezien dat de zuivelondernemingen hiervoor een goed functionerend kwaliteitssysteem hebben geïmplementeerd.

Per 1 juli 2021 is voor het onderzoek op residuen van antibiotica op verzoek van de zuivelsector een aanpassing van de regelgeving doorgevoerd.

Na screeningsonderzoek van de monsters boerderijmelk worden de als verdacht aangemerkte monsters verder onderzocht met LCMS onderzoek op stofniveau. Hierbij wordt het exacte gehalte van het betreffende antibioticum vastgesteld en wordt getoetst in welke mate het wettelijk vastgelegde maximum residu niveau wordt overschreden. Dit bevordert het doen van een goede oorzaakanalyse en het nemen van de juiste corrigerende maatregelen bij betrokken melkveehouderij.

Eind 2020 is door het European Reference Material Instituut referentiemateriaal beschikbaar gekomen voor de kalibratie van de analysemethode om het celgetal te bepalen. Hierover heeft afstemming plaats gevonden tussen NZO, het boerderijmelklaboratorium (Qlip), WFSR en het COKZ. Toepassing van dit nieuwe referentiemateriaal betekent dat het gemiddelde celgetal hoger zal worden dan thans het geval is. Er is daarom door genoemde actoren een informatiedocument opgesteld met achtergrondinformatie over toepassing van dit nieuwe referentiemateriaal. De toepassing wordt per 1 januari 2022 doorgevoerd.

2.1.2. ZUIGELINGENVOEDING BESTEMD VOOR DERDE LANDEN

In de Regeling dierlijke producten is het COKZ aangewezen om toe te zien op de naleving van de gestelde regels met betrekking tot zuigelingenvoeding die bestemd is om te worden uitgevoerd. Van toepassing hierop is verordening (EU) Nr. 2016/127. Deze omvat de bijzondere samenstellings- en informatievoorschriften betreffende volledige zuigelingenvoeding en opvolgzuigelingenvoeding en geeft ook informatievoorschriften betreffende de voeding van zuigelingen.
Het door het COKZ uitgevoerde controleprogramma bestaat uit maandelijkse bezoeken van de producenten van dit soort producten voor monsterneming en onderzoek op samenstelling, microbiologie en bepaalde verontreinigingen. Met de sector is een voorstel voor wijziging van het controleprogramma opgesteld waarbij de aandacht voor monsterneming en onderzoek van samenstelling meer zal verschuiven naar verontreinigingen. Voor microbiologie wordt de frequentie van controle gehandhaafd. Het voorstel wordt in 2022 aan het bestuur voorgelegd om later in 2022 geïmplementeerd te worden.

2.1.3. NATIONALE KWALITEITSVOORSCHRIFTEN VOOR GOUDSE, EDAMMER EN COMMISSIEKAAS

Voor Goudse, Edammer en Commissiekaas is het toezicht door het COKZ gebaseerd op bepalingen in de Regeling dierlijke producten. De kwaliteitseisen voor deze kaassoorten sluiten aan bij de internationale standaarden voor Goudse en Edammer kaas van de Codex Alimentarius.

2.1.4 BESCHERMDE OORSPRONGSBENAMING (BOB)

De Nederlandse zuivelsector heeft bij de Europese Commissie productdossiers ingediend, teneinde bescherming te verkrijgen voor de oorsprongsbenaming van een aantal specifieke kaassoorten op basis van Verordening (EU) Nr. 1151/2012. De productdossiers hebben betrekking op Boeren Leidse met sleutels, Noord-Hollandse Gouda en Noord-Hollandse Edammer, evenals voor Kanterkaas, Kanterkomijnekaas en Kanternagelkaas, en zijn door de Europese Commissie goedgekeurd. Op basis hiervan genieten deze kaassoorten bescherming van de oorsprongsbenaming, mits zij voldoen aan de eisen die in de onderscheiden productdossiers zijn vastgelegd. Eén van de eisen waaraan moet worden voldaan is dat de melk voor de bereiding van deze kaas uitsluitend afkomstig is uit het in het betreffende productdossier beschreven gebied. Bovendien mag alleen kaas die in datzelfde gebied is geproduceerd, als BOB-kaas worden aangeduid en verhandeld. Op de etikettering moet het Europese logo voor BOB-producten worden aangebracht met in hetzelfde gezichtsveld de naam die in het productdossier is vastgelegd.
Het toezicht beperkt zich tot de 2 producenten van Noord-Hollandse Gouda en de 10 bereiders van Boeren Leidse met sleutels, alsmede op de opvolgende bereiders van kaas die deze kaassoorten rijpen.

Er is in 2021 geen kaas geproduceerd en verhandeld onder de beschermde oorsprongsbenamingen ‘Noord-Hollandse Edammer’, ‘Kanterkaas’, ‘Kanterkomijnekaas’ en ‘Kanternagelkaas’.

2.1.5 BESCHERMDE GEOGRAFISCHE AANDUIDING (BGA)

Een groot deel van de in Nederland geproduceerde natuurgerijpte fabriekskaas wordt als 'Gouda Holland' en 'Edam Holland' bereid en verhandeld. Aldus aangeduid en voorzien van de term 'beschermde geografische aanduiding' of de afkorting daarvan, genieten de betreffende kaassoorten bescherming in het kader van Verordening (EU) Nr. 1151/2012. De eisen waaraan deze kaassoorten moeten voldoen zijn vastgelegd in de desbetreffende productdossiers. Het toezicht vindt plaats bij de producenten en opvolgende bereiders van deze kaassoorten. Er zijn in Nederland 15 producenten van Gouda Holland en/of Edam Holland. Er zijn 39 opvolgende bereiders.

Voor BGA Hollandse geitenkaas wordt sinds 2016 controle uitgevoerd. Er zijn in Nederland vier producenten die zich fabrieksmatig bezighouden met de productie van deze beschermde kaassoort en zijn er 14 opvolgende bereiders waar deze BGA Hollandse geitenkaas verder gerijpt wordt. 'Hollandse geitenkaas' is een in Nederland geproduceerde natuur- of foliegerijpte kaas. De melk moet afkomstig zijn van in Nederland gevestigde geitenbedrijven die gevoerd zijn met in Nederland gewonnen voordroogkuil of snijmais. Natuurlijke rijping met een korstontwikkeling mag alleen in Nederland plaatsvinden.

Zoals eerder aangegeven heeft In 2021 een General Follow-up Audit door de Health and Food Audits and Analysis (HFAA) van de Europese Commissie plaatsgevonden. Tijdens deze audit is geïnspecteerd in hoeverre aandachtspunten van specifieke audits van voorgaande jaren voldoende zijn geïmplementeerd. Nieuw was dat voor de oudere BOB productdossiers ook de latere EU regelgeving geldt namelijk het voer uit het specifieke gebied dient te komen. Voorts is de HFAA van opvatting dat bij de fabrieksmatige geproduceerde BOB en BGA kazen ook fysieke inspecties van boerderijen dienen plaats te vinden. Het gebruikte veevoeder alleen te controleren via systemen van de melkverwerkers is niet voldoende. Wat betreft de herkomst van het voer is in 2021 meteen actie ondernomen om dit voor BOB Noord Hollandse Gouda te regelen. Voor BOB Boeren Leidse met sleutels verloopt dit moeizamer. In 2022 zullen voorts boerderijinspecties gaan plaatsvinden.

2.1.6 GEGARANDEERDE TRADITIONELE SPECIALITEIT (GTS)

‘Boerenkaas’ is een gegarandeerde traditionele specialiteit (GTS). Met deze benaming aangeduid, en voorzien van de bijbehorende term of afkorting en het specifieke Europese GTS-logo, geniet de ‘Boerenkaas’ op de Europese markt bescherming, mits zij voldoet aan de eisen die zijn vastgelegd in het productdossier ‘Boerenkaas’.
Krachtens bepalingen in de Regeling dierlijke producten staat alle kaas die als ‘Boerenkaas’ wordt geproduceerd en verhandeld, onder toezicht van het COKZ. Het toezicht wordt uitgevoerd op basis van een door het COKZ-bestuur vastgesteld, en de Nederlandse overheid goedgekeurd controlereglement.

‘Boerenkaas’ wordt geproduceerd door 212 boerderijzuivelbereiders. Kaas die niet voldoet aan de eisen van het productdossier ‘Boerenkaas’, mag niet als zodanig aangeduid op de markt worden gebracht, maar moet bij verhandeling op andere wijze worden aangeduid en gepresenteerd.

2. KWALITEITSNORMEN (WET DIEREN)

2.2 EIEREN

Voor het verhandelen van eieren in de EU zijn regels vastgesteld in de handelsnormen voor eieren. Deze specifieke regels zijn vastgelegd in Verordening (EG) Nr. 589/2008. Deze verordening is de uitvoeringsverordening van de Verordening (EU) Nr. 1308/2013 welke gaat over de ordening van de markten voor en de handel in landbouwproducten in de EU, waaronder eieren.

De kernpunten voor eieren uit deze verordening omvatten:
- Classificatie als klasse A of klasse B
- De producentencode op klasse A eieren
- Alleen pakstations mogen eieren sorteren, en indelen naar gewichtsklasse en verpakken, en de verpakking voorzien van een etiket.
- Verpakkingen van klasse A eieren moet voorzien zijn van een Tenminste Houdbaar Tot (THT) datum en de gebruikte houderijmethode te weten:
    - o „eieren van hennen met vrije uitloop”
    - o „scharreleieren” of
    - o „kooi-eieren”

2.3 STALMETINGEN BIJ LEGPLUIMVEE

Het COKZ is belast met de uitvoering van stalmetingen. De eisen aan huisvesting van legkippen is op basis van de Europese richtlijn 1999/74/EG en het besluit houders van dieren. De houderijmethode waarmee de legkip gehouden wordt voor productie van eieren gaat om de volgende:
- vrije uitloop
- scharrel
- kooi

Op de biologische productiesystemen voor legkippen houdt SKAL toezicht.

VERBOD OP DE VERRIJKTE KOOI

In Nederland is het sinds 1 januari 2021 verboden om legkippen in verrijkte kooien te huisvesten. Het houden en huisvesten van legkippen in aangepaste kooi te weten de koloniehuisvesting is wel toegestaan. Het COKZ heeft inspecties uitgevoerd op het stoppen met houden en huisvesten van legkippen in de verrijkte kooi. In Nederland worden er geen legkippen meer gehouden in een verrijkte kooi.

2.4 PLUIMVEEVLEES

2.4.1 NATIONAAL

Handelsnormen voor pluimveevlees in de EU Verordening (EG) Nr. 543/2008 bevat de uitvoeringsbepalingen voor de Verordening (EU) nr. 1308/2013 van de EU. De EU richtlijn voor vleeskuikens (2007) stelt aanvullende eisen voor de bezettingsgraad voor het reguliere productiesysteem. Via de regeling dierlijke producten is het COKZ belast met het toezicht op de handelsnormen voor pluimveevlees.

Dit gaat om de volgende productiesystemen voor vleeskuikens:

- Scharrel binnengehouden; maximaal 15 dieren met een totaal gewicht van niet meer dan 25 kg per m2 staloppervlak; slachtleeftijd minimaal 56 dagen.
- Scharrel met uitloop; maximaal 13 dieren met een totaal gewicht van niet meer dan 27,5 kg per m2 staloppervlak, waarbij de dieren tenminste gedurende de helft van hun leven overdag voortdurend toegang hebben gehad tot een begroeide uitloopruimte in de vrije lucht en elk dier buiten beschikt over ten minste 1 m2 grondoppervlak; het voer bestaat voor ten minste 70% uit graan en de stal is voorzien van luiken met een totale lengte van ten minste 4 m per 100 m2 vloeroppervlak van de stal. De slachtleeftijd is minimaal 56 dagen.
- Boerenscharrel met uitloop / Hoeve met uitloop; maximaal 12 dieren met een maximaal totaal gewicht van 25 kg per m2 staloppervlak; bij mobiele stallen kleiner dan 150 m2 vloeroppervlak, die 's nachts openblijven, mag de bezettingsgraad verhoogd worden tot 20 dieren, met dien verstande, dat het levend gewicht

maximaal 40 kg/m2 mag bedragen. Het totaal staloppervlak op een locatie mag niet meer zijn dan 1600 m2 en per stal mogen niet meer dan 4800 kuikens gehuisvest worden. De stal moet voorzien zijn van luiken met een lengte van minimaal 4 m per 100 m2 staloppervlak. De dieren moeten vanaf een leeftijd van 6 weken overdag toegang tot een 'begroeide' uitloopruimte in de open lucht hebben en per dier moet minimaal 2 m2 uitloopruimte beschikbaar zijn. De dieren moeten van een erkend langzaam groeiend ras zijn en de minimale slachtleeftijd is 81 dagen. De dieren mogen maximaal 15 dagen binnen gehouden worden voor afmesten, indien ze ouder zijn dan 90 dagen.

- Boerenscharrel met vrije uitloop / Hoeve met vrije uitloop; als Boerenscharrel / Hoeve met uitloop, met dien verstande dat overdag de dieren van start af aan toegang hebben tot een onbeperkte vrije uitloopruimte in de open lucht. Boerenscharrel (al dan niet met vrije uitloop) komt heden in Nederland niet voor.

Op de Biologische productiesystemen voor vleeskuikens houdt SKAL toezicht.

Op basis van deze verordeningen worden controles uitgevoerd bij pluimveeslachterijen en uitsnijderijen. Bij deze bedrijven wordt gecontroleerd of:

- de benamingen waaronder het pluimveevlees wordt verkocht (vers, (diep)bevroren e.d.) correct zijn;
- de etikettering, aanbiedingsvorm en reclame met betrekking tot voor de eindverbruiker bestemd vlees van pluimvee aan de in de handelsverordening gestelde eisen voldoen;
- op het etiket van vers pluimveevlees de datum van minimale houdbaarheid vervangen is door de uiterste consumptiedatum;
- op het etiket van voorverpakt vlees van pluimvee of op de voorverpakkingen of op het daaraan gehechte etiket tevens het erkenningsnummer van het slachthuis of de uitsnijderij is aangebracht;
- op de voorverpakkingen het gewicht van het product, bekend als "nominaal gewicht", is vermeld.

Bij pluimveeslachterijen wordt ook gecontroleerd op het watergehalte van het vlees. Op grond van de EU verordening moeten alle koppels vleeskuikens worden gecontroleerd en alle vleeskuiken stallen die deelnemen aan dit productiesysteem worden gemeten.

2.4.2 IMPORTPLUIMVEEVLEES

De lidstaten van de Europese Unie en de Europese Commissie hebben in het kader van de handelsnormen bepaald dat er met betrekking tot de import van pluimveevlees uit derde landen steekproefsgewijs moet worden gecontroleerd op het watergehalte van dit pluimveevlees. Het COKZ is in Nederland belast met het toezicht op de naleving van de gestelde eisen. Per kalenderjaar worden 200 monsters genomen en onderzocht op het watergehalte.

3. VOEDSEL-VEILIGHEID

(EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3. VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

De EU-hygiëneverordeningen stellen voorschriften voor alle levensmiddelenbedrijven.
Levensmiddelenbedrijven in de melk- en zuivelsector zijn:

- Melkveehouderijen (primair);
- Fabrieksmatige bereiders van zuivelproducten;
  - o Bereiders van zuivelproducten
  - o Opvolgende bereiders (verdere verwerking van kaas(producten));
  - o Kaasveredelaars;
- Boerderijzuivelbereiders en kleinschalige bereiders;
- Opslaglocaties van zuivelproducten;
- Bereiders van bijzondere voeding.

Levensmiddelenbedrijven in de eiersector zijn:

- Legeindpluimveehouderijen (primair);
- Verzamelaars;
- Pakstations;
- Eiproductenfabrikanten;
- Eiproductenhandelaren.

Voor deze bedrijven is het COKZ aangewezen als toezichthouder. Afhandeling van tekortkomingen vindt plaats overeenkomstig het interventiebeleid van de NVWA. Naast het opmaken van schriftelijke waarschuwingen en rapporten van bevindingen wordt bij betrokken bedrijven tevens een herbeoordeling uitgevoerd.

3.1 ZUIVEL

3.1.1 MELKVEEHOUDERIJ

Nederland telt ongeveer 15.700 melkveehouderijen, waarbij naast koemelkveehouderijen (ca. 15.200 bedrijven) er ook geitenmelk- (450) en schapenmelkveehouderijen (15) en enkele paarden- (11), buffel- (4), ezelinnen (1) en kamelenmelkerijen (1) zijn. De meeste melk wordt geleverd aan een zuivelonderneming die dit verwerkt tot zuivelproducten. Alle ontvangers van boerderijmelk hebben borgingssystemen voor de melkveehouderij waarin ook de voorschriften van de EU-hygiëneverordeningen zijn geïmplementeerd.

VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

Bijna alle melkveehouderijen in Nederland vallen onder een dergelijk borgingssysteem. De controles op de borgingssystemen wordt uitgevoerd door private organisaties. Bij de melkveehouderijen die niet onder een borgingssysteem vallen, wordt direct toezicht toegepast door het COKZ.
Tevens is in 2020 beoordeeld in welke mate er sprake is geweest van MRL-overschrijdingen van antibiotica in de melkveehouderij en hoe vaak, en met welke reden, er melkweigering is toegepast door de ontvanger van boerderijmelk bij melkveehouderijen.

BORGING RAUWE MELK AFKOMSTIG VAN GEZONDE DIEREN

Eind 2021 is er een nieuw besluit gepubliceerd waarin dierenartsen door VWS zijn aangewezen voor een officiële veterinaire controletaak om te borgen dat rauwe melk en colostrum bestemd voor de humane consumptie alleen afkomstig is van gezonde dieren. Dit nieuwe besluit was nodig doordat het originele besluit van eind 2019 dusdanig breed was ingestoken dat de dierenartsen ook werden aangewezen voor de hygiëne-inspectie die het COKZ uitvoert bij rauwe melk en colostrum producerende bedrijven.
Na publicatie van het initiële besluit eind 2019 bleek het inpassen van de officiële veterinaire controle in het bestaande stelsel van zuiveltoezicht door COKZ en het zelfcontrolesysteem van de sector minder eenvoudig dan aanvankelijk gedacht. Er is in 2021 hard gewerkt om een doeltreffende en doelmatige coördinatie tot stand te brengen tussen regiehouder COKZ en de bij een privaatrechtelijk kwaliteitssysteem aangesloten dierenartsen die de officiële controle uitvoeren. Dit heeft geresulteerd in een werkwijze die op de website van het COKZ is gepubliceerd.

3.1.2 ZUIVELPRODUCENTEN EN OPSLAGLOCATIES

Door het COKZ wordt risico-gebaseerd jaarlijks of twee jaarlijks bij alle Nederlandse zuivelproducenten en opslaglocatie een audit of inspectie uitgevoerd. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgt.

Bij de 944 bedrijven die onder toezicht staan zijn er in 2021 totaal 773 beoordelingen uitgevoerd:

Bedrijfscategorie	Aantal: bedrijven*	beoordelingen 2021	beoordelingen 2020
Fabrieksmatige bereiders van zuivelproducten	260	224	275
Boerderijzuivelbereiders en kleinschalige bereiders	604	498	450
Opslaglocaties van zuivelproducten	64	34	38
Bereiders van bijzondere voeding	16	17	21
Totaal	944	773	784

*gebaseerd op aantallen medio 2021

3.1.3 MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ voert monsterneming en onderzoek uit om te controleren of zuivelproducten aan de gestelde normen voldoen. De verschillende productsoorten worden o.a. onderzocht op microbiologische criteria. De frequentie van het onderzoek per productsoort is gebaseerd op een risicoanalyse.
In 2021 zijn bij de fabrieksmatige bereiders, de boerderijzuivel- en kleinschalige bereiders en de bereiders van bijzondere voeding bemonsteringen uitgevoerd waarbij het onderzoek zich gericht heeft op voedselveiligheidscriteria.
Er is o.a. onderzocht op de volgende parameters: *Listeria monocytogenes, Salmonella, Coagulase positieve Staphylococcen, Escherichia coli en Shigatoxine producerende Escherichia coli (STEC).* Bij de bijzondere voedingen (zuigelingenvoeding) is daarnaast onderzocht op: *Enterobacteriaceae, Cronobacter spp. en Bacillus cereus.*

VOEDSELVEILIGHEID (EU-HYGIËNEVERORDENINGEN)

3.2 EIEREN

3.2.1 LEGEINDPLUIMVEEHOUDERIJEN

Nederland telt ongeveer 831 legeindpluimveehouderijen. Hiervan werken circa 82% bedrijven met het borgingssysteem (IKB Ei) waarin ook de eisen van het hygiënepakket zijn geïmplementeerd. In 2020 is IKB Ei geaccepteerd door ketenborging.nl voor de schakel legeindbedrijven. In 2021 heeft het COKZ rekening gehouden met de acceptatie van het kwaliteitssysteem door elke 3 jaar een beoordeling uit te voeren bij legeindpluimveehouders die gecertificeerd zijn door IKB Ei. Bij de niet IKB Ei legeindpluimveehouders werd 1 keer per 2 jaar een beoordeling uitgevoerd.

3.2.2 EIPRODUCTENFABRIKANTEN EN -HANDELAREN, PAKSTATIONS EN VERZAMELAARS

Door het COKZ wordt risico-gebaseerd twee keer per jaar of jaarlijks bij alle Nederlandse bedrijven in de eiersector een beoordeling uitgevoerd. Jaarlijks kunnen er onderwerpen worden vastgesteld die tijdens de uit te voeren beoordelingen extra aandacht krijgt.

Bij de 175 bedrijven die onder toezicht staan zijn er in 2021 totaal 136 beoordelingen uitgevoerd.

Bedrijfscategorie	Aantal: bedrijven*	beoordelingen 2021	2020
Verzamelaars	7	10	7
Pakstations	133	81	136
Eiproductenfabrikanten –en handelaren	35	45	32
Totaal	175	136	175

*gebaseerd op aantallen medio 2021

3.2.3. MONSTERNEMING EN ONDERZOEK

Het COKZ voert bij eiproductenfabrikanten in het kader van de EU-hygiëne-verordeningen monsterneming en onderzoek uit om te controleren of eiproducten aan de gestelde normen voldoen. Onderzochte microbiologische parameters zijn *Listeria monocytogenes en Salmonella*.

Daarnaast vindt bij de legeindpluimveehouderijen, steekproefsgewijs, onderzoek in eieren plaats op de aanwezigheid van dioxines, dioxine-achtige PCB's en bepaalde PCB's (Polychloorbifenyl, zeer giftige chloorverbindingen). Ook zijn in 2021 door het COKZ mestmonsters genomen in stallen van legeindpluimveehouderijen voor het onderzoek naar de aanwezigheid van Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium. Bij beide onderzoeken zijn geen afwijkingen t.o.v. de norm aangetroffen.

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

4. VERORDENING DIERLIJKE BIJPRODUCTEN

In de Europese Unie is de Verordening dierlijke bijproducten (Verordening (EG) 1069/2009) van kracht, waarvan een nadere uitwerking bestaat in de vorm van Verordening (EG) 142/2011. Deze voorschriften zijn in Nederland geïmplementeerd krachtens de Wet Dieren en nader uitgewerkt in het Besluit en de Regeling dierlijke producten. In de Verordening zijn voorschriften vastgelegd voor de verwerking van dierlijke producten die niet bestemd zijn of bestemd worden voor menselijke consumptie. Afhankelijk van de aard van het product kunnen dierlijke bijproducten onder meer bestemd worden voor dierlijke consumptie, vergisting, compostering of verbranding. Bescherming van de voedselveiligheid en diervoederveiligheid zijn daarbij leidende principes.
Het COKZ heeft ook in 2021, in opdracht van de NVWA, inspecties uitgevoerd bij zuivelproducenten, legeinpluimveehuiderijen, verzamelaars, pakstations en eiproductentenfabrikanten op het voldoen van deze bedrijven aan de voorschriften dierlijke bijproducten. Deze inspecties zijn geïntegreerd in de inspecties die in het kader van het EU-Hygiënepakket worden uitgevoerd.

5. EU SUBSIDIE-REGELINGEN

(CROSS COMPLIANCE)

5. EU SUBSIDIEREGELINGEN (CROSS COMPLIANCE)

Er is een Europese Verordening (EG) nr. 1782/2003 van kracht die voorschriften bevat voor de steunverlening aan landbouwers. Deze verordening bepaalt dat landbouwers voor het verkrijgen van de volledige steun moeten voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Een van deze randvoorwaarden is het naleven van wettelijke eisen (beheereisen) door landbouwers. Het gaat om eisen op het gebied van milieu, volksgezondheid, diergezondheid, plantgezondheid en dierenwelzijn. De eisen zijn opgenomen in 19 Europese richtlijnen of verordeningen en de daarbij behorende uitvoeringsverordeningen. Het gaat daarbij niet om de complete richtlijn of verordening, maar om een beperkt aantal specifieke artikelen daaruit. De eisen zijn voor alle landbouwers in de EU gelijk.

In het kader van dit Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet de overheid elk jaar bij primaire landbouwbedrijven die premie aanvragen controleren op de genoemde wettelijke eisen (“cross compliance”). Door de maatregelen in verband met de COVID-19 pandemie die gelden binnen de EU, heeft de Europese Commissie het percentage van de uit te voeren controles verlaagd van 1% naar 0.5%. De selectie van deze bedrijven door de NVWA gebeurt voor een groot gedeelte op basis van risicoanalyse, daarnaast worden er jaarlijks een aantal bedrijven a-select gekozen. De controle vindt plaats door de controleurs die de landbouwbedrijven (regulier) bezoeken. Het ministerie van LNV heeft het COKZ opdracht gegeven een onderdeel van de genoemde wettelijke eisen uit te voeren bij de door de overheid geselecteerde melkvee- en pluimveehouderijbedrijven. Het COKZ heeft deze opdracht gekregen omdat het COKZ reeds als toezichthouder op de hygiëneregelgeving voor de zuivel en eieren in Nederland controles bij deze bedrijven uitvoert. In Nederland is voor de coördinatie van cross compliance de NVWA door het Minister van LNV aangewezen als de Coördinerende Controle Autoriteit.

6. INTERVENTIE-REGELINGEN

6. INTERVENTIEREGELINGEN

6. INTERVENTIEREGELINGEN

Het COKZ is op basis van artikel 5 van de regeling interventie 2017aangewezen om analyses uit te voeren voor de Particuliere opslag (PO) en Openbare opslag (OO) van boter en magere melkpoeder (MMP) (Staatscourant 2017, nr. 20916).

Particuliere opslag van boter
Particuliere opslag van boter is een regeling waarbij door natuurlijke of rechtspersonen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) contracten kunnen worden afgesloten om boter tijdelijk uit de markt te nemen en voor eigen rekening en risico op te slaan in vrieshuizen.
COKZ is in de regeling aangewezen voor het verrichten van monsteranalyses (boter) die op grond van de regelgeving moeten plaatsvinden ten einde vast te stellen of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. In 2021 zijn er onder deze regeling geen monsters ingeschreven en geanalyseerd.

Openbare opslag van magere melkpoeder
Openbare opslag van magere melkpoeder is een regeling waarbij magere melkpoeder voor interventie kan worden aangeboden in een vastgestelde periode.
In de Regeling Interventie is opgenomen dat het COKZ verantwoordelijk is voor de analyse van de monsters in geval van heronderzoek. In 2021 zijn in dat kader geen monsters magere melkpoeder voor heronderzoek geanalyseerd.

7. EXPORT

7. EXPORT

7.1 CERTIFICATEN ZUIVEL, VOORCERTIFICATEN EI(PRODUCTEN) EN CONTROLEPROGRAMMA'S T.B.V. EXPORT

Het COKZ is namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangewezen voor het afgeven van gezondheids- en andere productcertificaten ten behoeve van de export van Nederlandse zuivelproducten bestemd voor de humane consumptie. De NVWA is bevoegd tot de afgifte van veterinaire certificaten. Het COKZ verzorgt de voorbereiding van de afgifte van NVWA-certificaten voor zuivelproducten. Hiermee is er voor de zuivelsector één loket in Leusden voor de afgifte van alle exportcertificaten.

De garantie voor een betrouwbare afgifte van exportcertificaten is in het algemeen gebaseerd op de volgende controleprogramma´s die door het COKZ worden uitgevoerd:

- de inspecties die het COKZ bij zuivelbedrijven uitvoert in het kader van het EU hygiënepakket.
- controleprogramma's in het kader van de Wet dieren;
- product- en export programma's voor de afgifte van exportcertificaten.

Met bovenstaande controleprogramma's wordt op een regelmatige basis een grote hoeveelheid officiële controleresultaten gerealiseerd. Deze gegevens vormen een stevige basis om borging te kunnen geven aan de gestelde exporteisen van derde landen en dit zowel voor COKZ kwaliteits- en gezondheidscertificaten als de veterinaire certificaten van de NVWA.

Er zijn verschillende productcontroleprogramma's beschikbaar, deze kunnen onderverdeeld worden in de volgende categorieën:

- boter en boterproducten
- kaas en kaasproducten
- poedervormige producten
- geëvaporeerde melk en condens
- consumptiemelk
- overige producten (o.a. buitenlandse grondstoffen, ijs etc.)

7. EXPORT

Deze programma's betreffen maandelijkse bezoeken waarin keuringen, monsterneming en onderzoek op samenstelling, microbiologie en verontreinigingen worden uitgevoerd. Vanaf 2022 wordt een aanvang gemaakt met een herziening waarbij er meer focus op inspectie wordt doorgevoerd en wat minder op monstername. Op die manier worden bepaalde specifieke landeneisen i.v.m. herkomst en hittebehandeling beter geborgd.

Voor controle naar specifieke bestemmingen zijn extra programma's van toepassing. Hiermee wordt geborgd dat de deelnemers aan die programma's voldoen aan de additioneel door het desbetreffende land gestelde eisen. De volgende landenprogramma's zijn van toepassing.

- Export Rusland/Douane Unie
- Export Algerije
- Export China
- Export Brazilië

Begin 2021 is de naamswijziging van het COKZ doorgevoerd richting de 3e landen en in de lay-out van de COKZ-certificaten. Op technisch vlak zijn er een aantal aanpassingen doorgevoerd die de efficiëntie bevorderen zoals het automatisch "op groen vallen" van inspecties na het verlopen van de inspectietermijn.

Ondanks de aanhoudende COVID-19 pandemie, welke al 2 jaar de wereldeconomie beïnvloedt met ook logistieke uitdagingen als gevolg, heeft het COKZ afgelopen jaar een recordaantal certificaten afgegeven, namelijk totaal 87.099.

7. EXPORT

Aantal afgegeven certificaten

Instantie	2021	2020	2019
COKZ Zuivel	48.836	48.376	49.111
Veterinair NVWA zuivel	37.697	34.203	34.526
Voorcertificaten ei	566	481	568
Totaal	**87.099**	**83.060**	**84.205**

Het aantal COKZ certificaten voor zuivel is licht gestegen t.o.v. 2020. Het aantal veterinaire certificaten zuivel kent wel een forse stijging. Redenen hiervoor zijn o.a. dat het aantal landen met een bindende afspraak is toegenomen alsook dat er al een (beperkt) aantal Groot-Brittannië- (GB) certificaten wordt afgegeven. Voor GB zijn er 1.678 certificaten afgegeven in 2021 t.o.v. 3 in 2020.

De COVID-pandemie lijkt geen impact meer gehad te hebben in tegenstelling tot 2020.

GB buiten beschouwing gelaten, zijn de topstijgers in 2021 met >25% Canada, Colombia, Ivoorkust, Libië en Zuid-Korea. Voor Algerije, Argentinië, Gambia, Iran en Tunesië werden aanzienlijk minder certificaten afgegeven, hier betrof de daling >25%. Verder zijn er een aantal bestemmingen die een relatief hoge stijging (vb. Malediven) of daling (vb. Sudan) laten zien, maar gezien de lage absolute aantallen exportcertificaten voor dit soort bestemmingen, is dit minder relevant.
China blijft de absolute koploper wat betreft het aantal afgegeven certificaten. Daarnaast is het opvallend dat de EU-certificering (exportcertificaten welke afgegeven worden binnen de EU waarna vanuit een EU land verdere export plaatsvindt naar 3e landen) gestegen is met bijna 50%.

7. EXPORT

BREXIT

Voor zuivelproducten, eieren en eiproducten is de voorgestelde datum voor exportcertificering herhaaldelijk uitgesteld. Vooropgestelde data zijn nu respectievelijk 1 september en 1 november 2022 voor zuivel en ei(producten). Een beperkt aantal bedrijven heeft in 2021 reeds certificering aangevraagd om problemen met eventuele retourpartijen te voorkomen. Voor zuivelproducten zal de werkwijze op basis van de bestaande product- en grondstofprogramma's voor export uitgevoerd worden waarbij mogelijkheden tot meer automatisering en verkorting van de termijn tussen aanvraag en afgifte van het certificaat verkend worden. Dit is voor verse producten van groot belang voor de diverse sectoren.
Voor eieren wordt de werkwijze van voorcertificering verlaten. Er wordt gestreefd naar implementatie van een gelijkaardige manier van certificering zoals bij zuivel. In die zin biedt het verdere uitstel meer mogelijkheden tot verbetering en automatisering. Voor andere derde landen blijft de gebruikelijke manier van partijcontrole en voorcertificering (voorlopig) van toepassing.

Export van tafeleieren is beperkt naar GB. Voor eiproducten daarentegen zal het totaal aan export buiten de EU zeer fors toenemen en is 100% partijcontrole voor GB niet te realiseren. Een systematiek van systeemcontrole naar analogie van de zuivelprogramma's is hiervoor ontwikkeld, maar moet nog geïmplementeerd worden. Doel is gelijkwaardige of zelfs betere garanties dan met alleen partijcontrole te realiseren. Inspectie zal periodiek plaatsvinden op traceerbaarheid, borging pasteurisatie, voldoen aan bij het product aangegeven specificaties, borging residuen en contaminanten, etikettering en monsterneming voor microbiologisch en samenstellingsonderzoek. Daarnaast zullen wekelijks partijcontroles uitgevoerd worden. Een aandachtspunt zijn de afwijkende criteria die gelden voor de pasteurisatie.

7. EXPORT

7.2 AUDITS/BUITENLANDSE DELEGATIES

Vanwege de COVID-19 pandemie zijn er in 2021 geen buitenlandse missies in Nederland geweest. Wel zijn er voor bepaalde derde landen specifieke activiteiten uitgevoerd.

Zuivelproducten Zuid Korea

Ter beoordeling van het toezicht op zuivelbedrijven die exporteren naar Zuid Korea is door dit land een selectie gemaakt van 6 zuivelbedrijven. Zuid Korea heeft het COKZ verzocht om bij deze een inspectie uit te voeren aan de hand van een door Zuid Korea aangeleverde vragenlijst. De vragenlijst heeft betrekking op de hygiëne en voedselveiligheid van de zuivelproductie. Ter ondersteuning van de bevindingen is illustratie gevraagd met bedrijfsdocumenten en foto's van de productie en de opslag van de zuivelproducten. Inspectie en rapportage van deze zuivelbedrijven is in 2021 gerealiseerd.

China zuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik

Voor toelating van zuigelingenvoeding en voeding voor medisch gebruik in China moet productregistratie plaatsvinden met uitvoerig dossier. Dit dossier wordt beoordeeld en bij goedkeuring wordt door de Chinese autoriteiten een inspectie van de productie in Nederland beoordeeld. Wat betreft de inspectie van de productie is een overeenkomst gesloten door het Ministerie van LNV met China (SAMR) dat het COKZ deze inspectie uitvoert. COKZ inspecteurs zijn door SAMR getraind en op basis hiervan zijn door het COKZ beoordelingslijsten opgesteld. In 2021 is bij 2 bedrijven een dergelijke inspecties uitgevoerd.

Elke 4 jaar dient door een zuigelingenvoedingbedrijf herregistratie door China plaats te vinden. Hiervoor dient het bedrijf documenten te overleggen en moet het COKZ op een aantal onderdelen inspecties uitvoeren. Dit is bij 1 bedrijf in 2021 uitgevoerd.

BIJLAGE

SAMENSTELLING VAN BESTUUR, COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN EN TUCHTGERECHT

I. Uitgangspunt: Statuten COKZ

Eind 2021 is in de gewijzigde statuten vastgesteld dat het COKZ onder meer kent:
- het bestuur;
- de secretaris;
- een of meer commissie(s) van deskundigen;
- de directeur;
- het tuchtgerecht;
- overige commissies.

Deze worden hieronder afzonderlijk besproken.

II. Bestuur en directeur van het COKZ

SAMENSTELLING BESTUUR COKZ en ROOSTER VAN AFTREDEN			
Naam	Functie	Termijn eindigt per	Herbenoem-baar?
De heer mr. Drs. Ing. D. Duijzer	voorzitter	31 december 2023	Nee
De heer Ir. C.A.C.J. Oomen	Vicevoorzitter; lid remuneratiecommissie	31 december 2024	Nee
De heer M.T.J.M. van Lith MPM	bestuurslid	31 december 2021	Nee
De heer drs. F.J.P. F. van Luin	bestuurslid	31 december 2022	Nee
Mevrouw Ir. M. Hovenkamp	bestuurslid, lid remuneratiecommissie	10 december 2024	Ja
Mevrouw lector Dr. Ir. A.G.J. Velthuis	bestuurslid	10 december 2024	Ja
De heer Ir. W.J.H. van der Sande	directeur*	n.v.t.	n.v.t.

** De directeur vervult tevens de rol van secretaris en penningmeester van het bestuur van COKZ.*

BIJLAGE

Het bestuur heeft tijdens de bestuursvergadering op 23 september 2021 besloten een remuneratiecommissie in te stellen. Mevrouw Hovenkamp en de heer Oomen zijn aangesteld als lid van deze commissie.

III. Tuchtgerecht van het COKZ

Naam	Plaats	Deskundig voor: Kaas	Eieren
Mr. Dr. G.M.F. Snijders, voorzitter	Eck en Wiel		
Mr. H.C.A. Walda, vice-voorzitter	Persingen		
Mr. J.S. Beukens, secretaris	Leusden*		
Overige leden:			
Ing. C. Frikkee	Edam	x	
Ir. J. Heida	Oranjewoud	x	
Ing. W.R. Postma	Nijbroek	x	
Ing. R.C.T. van Schie	Warmond	x	
J. Bazuin	Asten		x
J.H. de Boed	Middelharnis		x
J. Brok	Enter		x

* Postbus 250, 3830 AG Leusden

IV. Commissie van deskundigen

In 2021 zijn er geen commissies van deskundigen actief geweest.

BIJLAGE

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BKD	Bloembollenkeuringsdienst
BOB	Beschermde Oorsprongs Benaming
COKZ	Controle Orgaan Kwaliteits Zaken
EZ	Ministerie van Economische Zaken
EU	Europese Unie
EU-HP	Hygiënepakket op basis van de EU-hygiëneverordeningen
FSIS	Food Safety and Inspection Service
GB	Groot-Brittannië
GEMZU	Gemeenschappelijk zuivelsecretariaat (brancheorganisatie voor de zuivelgroothandel)
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB Ei	Integrale Keten Beheersing Ei
KCB	Kwaliteits-Controle-Bureau
KWINK-Groep	Onderzoeks- en adviesbureau voor maatschappelijke vraagstukken.
LC MS	Liquid Chromatography-Mass Spectometry
LKW	Landbouwkwaliteitswet
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MRL	Maximale residulimiet
NAK	Nederlandse Algemene Keuringsdienst
NGZO	Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
NZO	Nederlandse Zuivel Organisatie
Qlip	Instituut voor kwaliteitsborging in zuivel
RMO	Rijdende Melk Ontvangst
RvA	Raad voor Accreditatie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SAMR	State Administration of Market Regulation of the People's Republic of China

SGD	Stichting Geborgde Dierenarts
STEC	Shiga-toxine producerende E. coli
THT	Tenminste houdbaar tot
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WFSR	Wageningen Food Safety Research
ZBO	Zelfstandig Bestuurs Orgaan

COLOFON

Het jaarverslag van het COKZ is ook te vinden op www.cokz.nl.

Controle Orgaan Kwaliteits Zaken
Fokkerstraat 1
Postbus 250, 3830 AG Leusden

Telefoon: 033 496 56 96
E-mail: info@cokz.nl
Website: www.cokz.nl

COKZ

Controle Orgaan
Kwaliteits Zaken